

Om tilrettelegging for forskning i habilitering - fra et lederperspektiv

Nasjonal ledersamling for habiliteringstjenester
Trondheim 21. september 2012

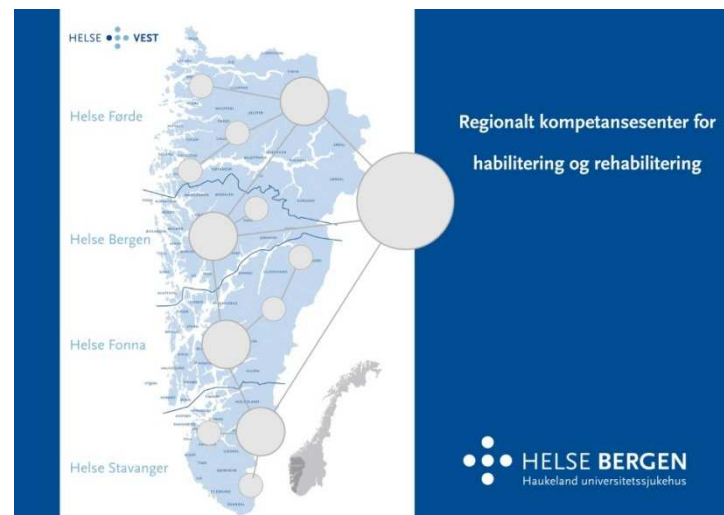
Edith V. Lunde
Senterleder/cand.san.

Bestilling

1. Fokus på forskning som leder i habiliteringsfeltet
2. Hva er viktig med forskning innen feltet?
(Hvordan komme i gang?)
3. Hvilke erfaringer har dere som har holdt på noen år?

Min bakgrunn for å dele erfaringer om temaet

- Nåværende stilling
- En av hovedoppgaver å jobbe med plan- og tilrettelegging for forskning innen habilitering og rehabilitering
- Mandat gitt fra Helse Vest RHF, herunder;
  - *opprette eit eige forskingsprogram innanfor habilitering og rehabilitering*
  - *styrkje samarbeidet om forskning mellom helseføretaka*

- [Forskningsprogram for habilitering i Helse Vest forelå 2009](#)
- Prosess for å utvikle forskningsprogram innen rehabilitering startet med planlegging i 2010
- Denne prosessen har så langt resultert i;
  - Formelt samarbeid med Universitetet i Bergen gjennom etablering av *kombinertstilling* mellom UIB og kompetansesenter
  - Ansettelse av førsteamanuensis/seniorrådgiver med tiltredelse 1. oktober 2012
  - Oppsigelse av samme stilling i september...
- Mao; plan- og tilrettelegging for forskning i forskningssvake felt er langtrukket arbeid som krever vedholdende (leder)innsats
- Dele mine erfaringene fra denne jobben gjennom vel fem år

Forskning

Virksomhet av original karakter som utføres med vitenskapelig metodikk for å skaffe til veie ny kunnskap

(Helse- og omsorgsdepartementets forskningsstrategi 2006 – 2011)

Medisinsk og helsefaglig forskning er virksomhet som utføres med vitenskapelige metoder for å frembringe ny kunnskap og erkjennelse som på kort eller lang sikt kan være relevant for pasientbehandling og for helsetjenesten. Forskning kvalitetssikres og formidles gjennom eksterne fagfelleverderte publikasjoner.

(Forskningsstrategi for Helse Sør-Øst RHF 2008-2012)

Forskning: noe annet enn generell fagutvikling/kvalitetsforbedring

Fokus på forskning som leder i habiliteringsfeltet

- I spesialisthelsetjenesten; forskning en av fire hovedoppgaver
- Oppdragsdokument 2012; mål om forskning innenfor alle RHF
For eksempel;
  - *Økt omfang av klinisk pasientrettet forskning og helsetjenesteforskning av høy relevans og kvalitet*
- Enhetsledere i habilitering må forvente krav om å bidra til å oppfylle slike mål
- Eller benytte målene som klarsignal til å starte plan- og tilrettelegging for fremtidig forskning...

Fokus på forskning

- Forventning fra brukere om at hele pasientforløpet bygger på sikker (forskningsbasert) og oppdatert kunnskap
  - *Erfaringar og klager frå pasienter og pårørande skal brukast systematisk i kvalitetsforbetringsarbeid, forskning og innovasjon (Oppdragsdokument, Helse Vest RHF, Kapittel 6.3 Pasientsikkerhet)*
- Pasienter, pårørende, hjelpeapparat forventer tiltak med tilsiktet effekt (helse og livskvalitet, tid og penger)
  - *Vilkåret om forventet nytte av helsehjelpen krever at det skal foreligge vitenskapelig dokumentasjon, eller anerkjent klinisk praksis, som tilsier at forholdene kan forandres til det bedre dersom det blir gitt relevant helsehjelp*
(Prioriteringsveileder, Habilitering av barn og unge i spesialisthelsetjenesten)

Fokus på forskning

- Fremtidig krav fra myndigheter/eiere om sikkert kunnskapsgrunnlag før innføring av nye tiltak og tjenester

Fokus på forskning

- *Rehabilitering har ikke den posisjon og prestisje i helse- og omsorgstjenesten som de overordnede helse- og velferdspolitiske målene tilsier* (Nasjonal strategi for habilitering og rehabilitering)
- Forskning antas å bidra til statusheving gjennom kunnskapsutvikling som igjen signaliserer faglig soliditet
- Høyere status forventes å bidra til økt interesse fra vanskelig rekrutterbare yrkesgrupper (og interessenter med forskningskompetanse?)

Hvordan komme i gang?

- Utarbeide en plan som er;
  - **Helhetlig**
Beskriver mål og tiltak som ivaretar hele prosessen fra ide til oppfølging av forskningsprosjekt
  - **Strategisk**
Rett inn mot regionalt/lokalt satsingsområde, aktuell problemstilling, tema/prosjekt hvor noen er villige til å bidra økonomisk/med andre ressurser, tema hvor enheten har kunnskaps- eller personellmessige fortrinn
  - **Realistisk**
Start i det små og innrett planen på måte som gir din enhet kontroll over flest mulig variabler for å komme i gang

Hvordan komme i gang?

Plan forts.

- **Forankret**

I RHF/HF styrende planer/strategier/forskningsstrategier

- **Inkluderende**

Innhent synspunkt og innspill fra alle medarbeidere o.a. som ønsker å bidra (obs Brukerorganisasjoner/Brukerutvalg i HF)

- **Preget av samarbeid på tvers**

Søk samarbeidspartnere utenfor egen enhet som er både interesserte og kompetente til å delta i realisering av plan/forskningsprosjekt (kan være avgjørende for seinere tildeling av forskningsmidler)

Hvordan komme i gang?

- Nettverk
  - Søk samarbeid og tilknytning til eksisterende (forsknings)nettverk eller ressurspersoner/enheter som har kompetanse innenfor habilitering/helsefag/forskningsprosess/metodikk/prosjektarbeid osv.
- Dra nytte av stabsfunksjoner som har nyttig kunnskap
  - FOU enhet, enheter for Pasientsikkerhet, Styringsdata, Fagdirektører o.a. (obs; universitetssykehus har særlige forpliktelser innen forskning)
- Benytt tjenester fra Samarbeidsorganet mellom RHF og universitet/høgskoler i regionen
  - Nettside, oversikt over finansieringskilder, kurs om søknadsskriving, metodekurs etc.
- Be om møte med relevante for å skape allianser, selge inn, søke støtte og konkret bistand for din plan

Hvordan komme i gang?

- Finn frem til den/de motiverte og kompetente medarbeiderne
  - Min. mastergrad + ha mer enn interesse for et tema eller en god ide
- Rekruttering?
  - Av forsker/forskningskompetent person (som allerede vil ha nettverk) eventuelt til kombinertstilling mellom HF/Habiliteringsenhet og universitet/høgskole
- Frigjøre tid for forskningsrettet arbeid;
  - Prioritering
  - Delte stillinger?
  - Frikjøp gjennom tilskudd/prosjektmidler?
- Bygg intern forskningskompetanse bla. gjennom å delta på interne metodekurs, kurs i statistikk, databasesøk o.a.

Hvordan komme i gang?

- Knytt kontakt med person som er kompetent og villig til å veilede ditt forskningsprosjekt, til å bidra i søknad om forskningsmidler, samt å veilede eventuell fremtidig Ph.D kandidat (meritterende)
- Søke Samarbeidsorganet om HOD/RHF forskningsmidler innen 15. september hvert år
- Søke alle andre mulige finansieringskilder som;
  - Helse og rehabilitering, Fagorganisasjoner, Brukerorganisasjoner, Søkornmidler, Stiftelser og interesseorganisasjoner, stipend, eget HF
- Hold fast ved planen når avslag på søknad foreligger
- Videreutvikle prosjektet og juster fremdriftsplanen
- Utarbeid en enda bedre søknad neste gang

Hvilke erfaringer har dere som har holdt på noen år?

- At forskning krever mye mer enn at noen har en god ide eller flagger interesse for å forske
- Nødvendig med vilje og evne til å konkretisere og utvikle en ide til et forskningsprosjekt som møter kravene til;
  - Kvalitet (vitenskapelig)
  - Relevans (satsing/tjenesteutvikling/tverrfaglig og sektorielt samarbeid)
- Nødvendig med stayeregenskaper hos den/de som skal gjennomføre et konkret prosjekt (krever mye arbeid, revisjoner, justeringer, finpuss. Må tåle frustrasjoner og tilbakeslag)
- Men, de som er vedholdende vil også kunne oppleve interesse, respekt og støtte (økonomisk og faglig)

Hvilke erfaringer har dere noen år?

- Nyttig å ha en skriftlig plan å henvise til i alle sammenhenger der noen skal overbevises til å gi sin støtte eller delta
- Å starte i det små bidrar til økt sjanse for måloppnåelse
- Som igjen gir resultater å vise til
- Dialog og samarbeid med sykehusenheter som har oppgaver knyttet til forskning, er nyttig og viktig
- Forankre og tilpasse planen til relevante styrende dokumenter, satsinger og krav
- Søk å fremheve hva realisering av planen kan få å si for HF sitt renommé, habiliteringsfelt og tjenester, samhandling mv.

Hvilke erfaringer har dere som har holdt på noen år?

- Det er ok å gjøre noen «bekvemmelighetsvalg» for å komme i gang, men
- Unngå å svelge så mange kameler at habiliteringsaspektet ved et prosjekt blir tåkelagt
- Ikke alle som signaliserer interesse for å delta vil primært være opptatt av dine/prosjektets mål
(forskere er ambisiøse mennesker som ønsker penger og kred til egne ideer og prosjekter)
- Ta sjansen på å stille krav og si nei dersom innspill og forslag avviker for mye fra planen

Hvilke erfaringer har dere som har holdt på noen år?

- Langsiktig arbeid bærer frukter, men ingen ting kommer gratis i starten
- Vær utholdende
- Utnytt alle feltets fortrinn nå;
  - Sammensatt, tverrfaglig og tverrsektorielt felt, mye samhandling, kroniske tilstander, mv.
- Samarbeide på tvers i forskningsnettverk innen habilitering

Nasjonalt forskningsnettverk innen habilitering

- Forskningskonferanse i Bergen 31. oktober 2012
- <http://www.helse-bergen.no/omoss/avdelinger/hab-rehab/Sider/nasjonalt-forskingsnettverk-innen-habilitering.aspx>
- Påmeldingsfrist 30. september
- Påmelding til: aanen.aarli@helse-bergen.no

Velkommen!

Takk for oppmerksomheten

edith.victoria.lunde@helse-bergen.no